

MAKTABGACHA YOSHIDAGI BOLALARDA HARAKATLI O'YINLAR VOSIYASIDA JISMONIY SIFATLARNI SHAKILLANTIRISH

Matyoqubova Ilmira

*O'zbekiston-Finlandiya pedagogika inistituti
maktabgacha va boshlang'ich fakulteti 4- bosqich talabasi
O'qituvchi dots. A. Abdummanatov*

Annotatsiya. Mazkur maqolada maktabgacha yoshidagi bolalarni harakatli o'yinlar vositasida jismoniy sifatlarni shakillantirishning pedagogik shart sharoitlari yoritilgan.

Kalit so'zlar : Maktabgacha, ta'lim, bolalar, rivojlanish, harakatli o'yinlar, jismoniy sifatlar, shakllantirish.

Анататсия Целью данной статьи является описание педагогических предпосылок формирования физических качеств детей дошкольного возраста средствами двигательных игр .

Ключевые слова: Дошкольное, образование, воспитание дети, развитие, подвижные игры, физические, качества формиравание.

Abstract This article aims to describe the pedagogical prerequisites for the formation of physical qualities of children of preschool age by means of movement games.

Key words: Preschol, education, children, development, action games, physical, qualities, formation.

Mamlakatimizda jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan birga aylanadi . Sababi barcha sohalarida amalga oshirilayotgan islohotlarni jismoniy sog'lom ma'naviy yetuk mustaqil fikrga ega bo'lgan shaxslargina amalga oshiraoladi . Jismoniy tarbiyani rivojlantirishdan asosiy maqsad millatning genafondini mustahkamlash , davlatning mudofaa qobilyatini oshirish hamda mamlakatimizning xalqaro maydondagi obro - e'tiborini oshirishdan iborat .

Shu bois Prezident Sh.M. Mirziyoyev tomonidan qabul qilingan qaror , qonun , farmonlarda , ko'rsatmlarda jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirish , uning moddiy texnik bazasini mustahklamlash , jismoniy tarbiya va sportni ommaviyligiga erishish kabi masalalarga alohida e'tibor qaratilmoqda . Shu jumladan davlat rahbarining 2018 – yil 5 – martdagi Sport sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora – tadbirlari to'g'risidagi PF – 5368 – sonli Farmoni imzolandi . Ushbu Farmonda maktabgacha ta'lim muassasalarida - boshlang'ich gimnastika , harakatli o'yin bo'yicha mashg'ulotlar olib borish orqali jismoniy rivojlantirish hamda salomatlikni mustahkamlash uchun tarbiyalanuvchilarda jismoniy tarbiya

va sport mashg'ulotlariga qiziqishni shakllantirish , zarurligini alohida ta'kidlagan . [1]

Shuningdek , Prezidentning 2022 – yil 28 – yanvardagi “ 2022 – 2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida “ gi 60 – son farmonida “ Jismoniy tarbiya va sport bilan muntazam shug'ullanadigan fuqarolarning sonini oshirish “ ga alohida e'tibor qaratilgan . [2]

Albatta jismoniy tarbiya va sport bilan tizimli shug'ullanishning maktabgacha ta'limdan boshlash maqsadga muvofiq .

O'yin - maktabgacha yoshidagi bolalar faolyatida muhim o'rin egallaydi . O'yin vositasida bolalarning katallarga bevosita bog'liq bo'lmasligi ko'proq mustaqillikga ega bo'lishi bilan belgilanadi . Atoqli pedagog K. D. Ushinskiyning fikricha “ O'yin bola uchun o'yin emas , voqealikdir “ . [3]

Maktabgacha yoshidagi bolalar o'yinlarni syujetli (voqeaband) , harakatli , didaktik o'yinlar vositasida (maktabgacha yoshidagi bolalarda o'yinning) jismoniy sifatlar shakllantiriladi . Maktabgacha yoshidagi bolalarda jismoniy sifatlarni shakllantirish masalalari “ Ilk qadam “ davlat o'quv dasturida o'z ifodasini topgan . Ushbu dasturda maktabgacha yoshidagi bolalarda jismoniy sifatlarni shakllantirish unga qo'yiladigan pedagogik talablar o'z ifodasini topgan .

Pedagog olimlar F. Xo'jayev va .F Xo'jayeva larning fikricha o'yinlar ijtimoiy taraqqiyot mahsulidir . [4]

Shuningdek atoqli faylasuf olim Platon “ Odamlarga yoqilmi fanlarni zo'rlab emas , balki o'yinlar orqali o'qit ! ana shunda kimning nimaga qodirligini yaxshiroq ko'rasan . “ deb takidlagan .

Faylasuf olim Aristotelning fikricha “ harakat – hayot xazinasini “ demakdir . Buyuk mutafakkir Abu ali Ibn Sinoning ta'kidlashicha “ jismoniy mashq bilan mustaqil shug'ullanadigan kishining organizmi juda mustahkam bo'lib , har qanday kasalliklarni yengib o'tishga qodir bo'lishini isbotlashga harakat qilgan .

Xarakatli o'yinlarni bolalar yakka yakka yoki birgalikda bajaradilar . Mutahasislarning fikricha bolalar o'yin vaqtida sezgi , idrok , tafakkur , xayol , xotira , diqqat , iroda , xissiyot kabi ruhiy jarayonlar ishtirok etadi .

Bugungi kunda (hayotimizga) bolalarni o'rab turgan hayot muhiti o'zgarib bormoqda . Oddiy harakatli o'yinlar o'rniga , kompyuter o'yinlari kirib keldi . Harakatli o'yinlar maktabgacha yoshidagi bolalar hayotida muhim o'rin egallaydi . Shunga ko'ra maktabgacha yoshidagi bolalarni ijtimoiy sog'lomlashtirish bolalarning harakat sohasini rivojlantirish chaqqon , kuchli , jasur bo'lishdek hayotiy sifatlarda o'z aksini topadi . “ Talim to'g'risida “ gi qonunda maktabgacha ta'lim va tarbiya bolalarni o'qitish va tarbiyalashga , ularni intellektual , ma'naviy - axloqiy , etik , estetik , va jismoniy jihatdan rivojlantirish , shuningdek bolalarni umumiy o'rta ta'limga tayyorlashga qaratilgan ta'lim turidir deb ta'kidlagan . [5]

Demak maktabgacha yoshidagi bolalarda harakatli o'yinlar vositasida jismoni sifatlarni shakllantirish dolzarb vazifalardan biri ekan . Mavzuga oid ilmiy ,

pedagogik , psixologik , metodik adabiyotlar taxlili , me'yoriy - huquqiy hujjatlarni o'rganish maktabgacha ta'lim tashkilotlaridagi mashg'ulotlar jarayonini kuzatish . , mutaxassislar bilan suhbatlar o'tkazish natijasida quydagi xulosaga keldik :

- Maktabgacha yoshidagi bolalarda harakatli o'yinlar vositasida jismoniy sifatlarni shakillantirish alohida tatqiqot obyekti sifatida o'rganilishi lozim ;

- Maktabgacha yoshidagi bolalarda harakatli o'yinlar vositasida jismoniy sifatlarni shakillantirishning tarixiy , falsafi , adabiy , diniy , manbalardagi , talqini tahlil etilishi lozim ;

- Maktabgacha yoshidagi bolalarda harakatli o'yinlar vositasida jismoniy sifatlarni shakillantirishga oid o'quv , uslubiy , qo'llanmalar hamda uslubiy tavsiyalarga bo'lgan ehtiyojni taminlash kerak ;

- Maktabgacha ta'lim tashkilotida faoliyat ko'rsatayotgan jismoniy tarbiya yo'riqchilarining kasbiy kompetentligini takomillashtirish lozim ;

- Maktabgacha yoshidagi bolalarda harakatli o'yinlar vositasida jismoniy sifatlarni shakillantirishda ommaviy axborot vositalarining imkoniyatlaridan kengroq foydalanilsa davlatimiz rahbarining va hukumatimizning maktabgachga ta'limni rivojlantirish va maktabgacha yoshidagi bolalarda jismoniy sifatlarni shakillantirish to'g'risidagi qaror va farmonlari va ko'rsatmalarining amaldagi ijrosini ta'minlagan bo'ladi .

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoyevning 2018 - yil 5 - martdagi PF5368 Farmoni

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 - yil 28 - yanvardagi “ 2022 - 2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida “ gi 60 - son farmoni .

Bola ma'naviyati . Uzluksiz ma'naviy tarbiya triologiyasi 2 - qism 3 - 7 bolalarni ma'naviy tarbiyalash bo'yicha metodik qo'llanma tuzuvchi mualliflar : A . Qodirov , M . Quronov , B . Shermuhammadov , - Toshkent “ Ma'naviyat “ nashriyoti , 2018 - 206 b

3. F.Xo'jayev , F. Xo'jayeva . F . Milliy harakatli o'yinlar . O'quv qo'llanma . Toshkent : “ Istiqlol “ nashriyoti 2021 - 324 b

4. - O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019 - yil 31 - dekabrdagi “ Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasini tasdiqlash va uni amalga oshirish chora - tadbirlari to'g'risidagi N:1059 - son Qarori

5. O'zbekiston Respublikasi “ Ta'lim to'g'risida ” gi Qonuni 24.09.2020 - yil ORQ 637 - son